

DIREKTIVE

DIREKTIVA VIJEĆA 2010/18/EU

od 8. ožujka 2010.

o provedbi revidiranog Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su sklopili
BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC te o opozivu Direktive 96/34/EZ

(Tekst značajan za EGP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 155.
stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) članak 153. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ('UFEU') omogućuje Uniji da
podupre i dopuni djelovanje država članica, između ostaloga u području ravnopravnosti
muškaraca i žena obzirom na mogućnosti koje im se pružaju na tržištu rada i postupanje
prema njima na radu;

(2) u skladu s člankom 155. stavkom 1. UFEU-a, socijalni dijalog na razini Unije može
dovesti do ugovornih odnosa, što uključuje i sporazume, ako tako žele upravljačke
strukture i radna snaga (u daljnjem tekstu 'socijalni partneri'). Socijalni partneri mogu u
skladu s člankom 155. stavkom 2. UFEU-a zajednički zahtijevati da se odlukom Vijeća
na prijedlog Komisije provedu sporazumi koje su sklopili na razini Unije vezano uz
pitanja obuhvaćena člankom 153. UFEU-a;

(3) Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu zaključile su europske organizacije
socijalnih partnera (ETUC, UNICE i CEE) iz raznih poslovnih sektora 14. prosinca
1995., a pravni učinak dobio je Direktivom Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o
Okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu koji su sklopili UNICE, CEEP i EUTC¹. Ta
Direktiva je izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 97/75/EZ² i proširena na
Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske. Direktiva 96/34/EZ je znatno
pridonijela da se zaposlenim roditeljima u državama članicama poboljšaju raspoložive
mogućnosti kako bi oni rješenjima o dopustu uskladili svoje poslovne i obiteljske
obaveze;

(4) u skladu s člankom 138. stavcima 2. i 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
(Ugovor o EZ-u)³ Komisija se 2006. i 2007. savjetovala sa socijalnim partnerima o tome

¹ SL L 145, 19.6.1996., str. 4.

² SL L 10, 16.1.1998, str. 24.

³ prenumerirano: članak 154. stavci 2. i 3. TFEU-a.

kako još bolje uskladiti poslovni, privatni i obiteljski život, a posebno postojeće propise Zajednice o zaštiti majčinstva i roditeljskom dopustu te o mogućnosti da se uvedu nove vrste dopusta iz obiteljskih razloga kao što su očinski dopust, posvojiteljski dopust i dopust radi skrbi o članovima obitelji;

(5) tri europske organizacije socijalnih partnera (ETUC, UNIC i BUSINESSEUROPE koji se nekoć nazivao UNICE) iz raznih poslovnih sektora i europska organizacija socijalni partner koja zastupa određenu kategoriju poduzeća (UEAPME) su 11. rujna 2008. izvijestile Komisiju o svojoj želji da u skladu sa člankom 138. stavkom 4. i člankom 139. Ugovora o EZ-u⁴ započnu pregovore radi revidiranja Okvirnoga sporazuma o roditeljskom dopustu zaključenog 1995.;

(6) te organizacije su 18. lipnja 2009. potpisale revidirani Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu (u daljnjem tekstu 'revidirani Okvirni sporazum') i Komisiji uputile zajednički zahtjev da ona Vijeću podnese prijedlog teksta njegove odluke o provedbi tog revidiranog Okvirnog sporazuma;

(7) europski socijalni partneri su u svojim pregovorima potpuno revidirali Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu iz 1995. Zbog toga treba opozvati Direktivu 96/34/EZ i zamijeniti je novom direktivom, umjesto da ju se samo izmjeni i dopuni;

(8) s obzirom da države članice ne mogu same ostvariti ciljeve ove Direktive, a to su bolja usklađenost poslovnoga, privatnoga i obiteljskoga života zaposlenih roditelja i ravnopravnost muškaraca i žena s obzirom na mogućnosti na tržištu rada te postupanja prema njima na radu diljem Unije, te da ih je stoga bolje postići na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je utvrđeno člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. Sukladno načelu razmjernosti, kako se propisuje tim člankom, ova Direktiva radi postizanja tih ciljeva ne prelazi okvire nužnoga;

(9) sastavljajući prijedlog direktive Komisija je u obzir uzela zastupnički status stranaka potpisnica revidiranog Okvirnog sporazuma i pravnu valjanost klauzula tog revidiranog Okvirnog sporazuma te njegovu usklađenost s važećim odredbama o malim i srednjim poduzećima;

(10) Komisija je o svome prijedlogu obavijestila Europski parlament i Europski gospodarski i socijalni odbor;

(11) u klauzuli 1. točki 1. revidiranog Okvirnog sporazuma, u skladu s općim načelima prava Unije u području socijalne politike, stoji kako se sporazumom utvrđuju minimalni zahtjevi;

(12) u klauzuli 8. točki 1. revidiranog Okvirnog sporazuma stoji kako države članice mogu primijeniti ili uvesti povoljnije odredbe od onih koje se utvrđuju tim sporazumom;

⁴ prenumerirano: članak 154. stavak 4. i članak 155. TFEU-a.

(13) u klauzuli 8. točki 2. revidiranog Okvirnog sporazuma stoji kako provedba odredaba sporazuma ne smije predstavljati valjanu osnovu za smanjenje opće razine zaštite koja se radnicima pruža u području koje obuhvaća sporazum;

(14) države članice moraju osigurati djelotvorne, razmjerne i destimulativne kazne za sve povrede obveza iz ove Direktive;

(15) države članice mogu provedbu ove Direktive, na njihov zajednički zahtjev, povjeriti socijalnim partnerima, ako te države članice poduzmu sve neophodne mjere kojima će se u svakom trenutku moći jamčiti rezultati koji se uvode ovom Direktivom;

(16) u skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljem zakonodavstvu⁵, države članice se potiču da za sebe i u interesu Unije izrade vlastite tablice koje će, koliko je to moguće, ocrtavati korelaciju između ove Direktive i mjera za njihovo transponiranje, te da ih objave,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Ovom Direktivom stupa na snagu revidirani Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu što su ga 18. lipnja 2009. zaključile europske organizacije socijalnih partnera (BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC) iz raznih poslovnih sektora, kako je utvrđeno u Dodatku.

Članak 2.

Države članice moraju odrediti kazne koje će se primjenjivati za povrede nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive. Kazne moraju biti djelotvorne, razmjerne i destimulativne.

Članak 3.

1. Države članice moraju donijeti potrebne zakone, druge propise i poduzeti potrebne mjere kako bi se uskladili s ovom Direktivom ili moraju osigurati da socijalni partneri sporazumno uvedu potrebne mjere najkasnije do 8. ožujka 2012. One će o tome odmah obavijestiti Komisiju. Kad države članice donesu ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave moraju sadržavati uputu na ovu Direktivu ili se uz njih mora navesti takva uputa.

Načine toga upućivanja predvidjet će države članice.

2. Države članice mogu dobiti dodatno razdoblje od najviše jedne godine kako bi se uskladile s ovom Direktivom, ako je to potrebno da se u obzir uzmu posebne teškoće ili provedba prema kolektivnom ugovoru. One će o tome obavijestiti Komisiju najkasnije do 8. ožujka 2012. navodeći razloge zbog kojih se zahtijeva dodatno razdoblje.

⁵ SL C 321, 31.12.2003, str. 1.

32010L0018

3. Države članice će Komisiji dostaviti tekst glavnih odredaba nacionalnoga prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Direktiva 96/34/EZ se opoziva počevši od 8. ožujka 2010. Upute na Direktivu 96/34/EZ tumačit će se kao upute na ovu Direktivu.

Članak 5.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetoga dana od njezine objave u Službenome listu Europske unije.

Članak 6.

Ova Direktiva upućena je državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. ožujka 2010.

Za Vijeće

Predsjednik

C. CORBACHO

DODATAK

OKVIRNI SPORAZUM O RODITELJSKOM DOPUSTU (REVIDIRANI)

18. lipnja 2009.

Preambula

Ovim Okvirnim sporazumom između europskih socijalnih partnera, BUSINESSEUROPE-a, UEAPME-a, CEEP-a i ETUC-a (i odbora za vezu Eaurodacres/CEC-a) revidira se Okvirni sporazum o roditeljskom dopustu koji je zaključen 14. prosinca 1995. i utvrđuju se minimalni zahtjevi o roditeljskom dopustu, te se smatra važnim sredstvom za usklađivanje profesionalnih i obiteljskih obaveza i promiču se jednake mogućnosti i postupanje prema muškarcima i ženama.

Europski socijalni partneri zahtijevaju od Komisije da ovaj Okvirni sporazum podnese Vijeću kako bi ono donijelo svoju odluku kojom ovi zahtjevi postaju obvezujući za države članice Europske unije.

I. Opće odredbe

1. Uzimajući u obzir Ugovor o EZ-u, a posebno njegove članke 138. i 139.⁶;
2. uzimajući u obzir članak 137. stavak 1. točku (c) i članak 141. Ugovora o EZ-u⁷ i načelo ravnopravnog tretiranja (članci 2., 3. i 13. Ugovora o EZ-u⁸) i podzakonske akte koji se na njima temelje, a posebno Direktivu Vijeća 75/117/EEZ o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na primjenu načela jednake plaće za muškarce i žene⁹; Direktivu Vijeća 92/85/EEZ o poticanju mjera za poboljšanje sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje¹⁰; Direktivu Vijeća 96/97/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u programima profesionalnih socijalnih osiguranja¹¹; i Direktivu 2006/54/EZ o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakoga tretiranja muškaraca i žena u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja (preuređena verzija)¹²;
3. uzimajući u obzir Povelju o temeljnim pravima Europske unije od 7. prosinca 2000. i njezine članke 23. i 33. o ravnopravnosti muškaraca i žena i o usklađivanju profesionalnog, privatnog i obiteljskog života;

⁶ Prenumerirano: članci 154. i 155. TFEU-a.

⁷ Prenumerirano: članak 153. stavak 1. točka (c) i članak 157. TFEU-a.

⁸ Prenumerirano: članak 2. Ugovora o EZ-u se opoziva i sadržajno zamjenjuje člankom 3. Ugovora o Europskoj uniji. Članak 3. stavak 2. Ugovora o EZ-u se opoziva i sadržajno zamjenjuje člancima od 3. do 6. TFEU-a. Članak 3. stavak 2. Ugovora o EZ-u se prenumerira u članak 8. TFEU-a. Članak 13. Ugovora se prenumerira u članak 19. TFEU-a.

⁹ SL L 45, 19.2.1975., str. 19.–20.

¹⁰ SL L 348, 28.11.1992., str. 1.–8.

¹¹ SL L 46, 17.2.1997., str. 20.–24.

¹² SL L 204, 26.7.2006., str. 23.–36.

4. uzimajući u obzir Izvješće Komisije o provedbi Direktive Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o Okvirnome sporazumu o roditeljskom dopustu koji su zaključili UNICE, CEEP i ETUC;

5. uzimajući u obzir cilj Lisabonske strategije o gospodarskome rastu i radnim mjestima da se stope ukupne zaposlenosti povećaju na 70 %, stope zaposlenosti žena na 60 %, a stope zaposlenosti starijih radnika na 50 %; uzimajući u obzir ciljeve iz Barcelone o osiguranju ustanova za skrb o djeci; i uzimajući u obzir doprinos primjene politika na poboljšanju usklađenosti profesionalnog, privatnog i obiteljskog života u postizanju tih ciljeva;

6. uzimajući u obzir Okvirne postupke europskih socijalnih partnera vezano uz ravnopravnost spolova od 22. ožujka 2005., u kojima se prvenstvo daje postupcima u području potpore ravnoteži rada i življenja, a istovremeno se uviđa kako je, da bi se nastavilo ostvarivati napredak u pitanju usklađenosti, nužno uspostaviti uravnoteženu, integriranu i suvislu politiku koja obuhvaća rješenja vezana uz dopust, uz rad i uz infrastrukturu namijenjenu skrbi;

7. budući da su mjere za poboljšanje usklađenosti dio širega političkoga programa za rješavanje potreba poslodavaca i uposlenika te za poboljšanje prilagodljivosti i zapošljivosti, kao dio pristupa *flexicurity* (fleksisigurnost ili prilagodljivost uz sigurnost);

8. budući da bi obiteljska politika trebala doprinositi ostvarivanju ravnopravnosti spolova i te nju treba promatrati u kontekstu demografskih promjena, učinaka starenja stanovništva, smanjenja razlika među naraštajima, promicanja sudjelovanja žena radnoj snazi i podjele odgovornosti između žena i muškaraca;

9. budući da se Komisija 2006. i 2007. savjetovala s europskim socijalnim partnerima u prvoj i drugoj fazi postupka savjetovanja o usklađivanju profesionalnoga, privatnoga i obiteljskog života te je između ostaloga bilo riječi o pitanju ažuriranja zakonodavnog okvira na razini Zajednice, a dana je i potpora Okvirnome sporazumu europskih socijalnih partnera o roditeljskom dopustu s namjerom da se on revidira;

10. budući da je Okvirni sporazum europskih socijalnih partnera o roditeljskom dopustu iz 1995. poslužio kao katalizator pozitivnih promjena, da je u državama članicama osigurao zajedničko stajalište o ravnoteži rada i življenja i odigrao značajnu ulogu pomogavši roditeljima u Europi postizanje bolje usklađenosti; međutim, europski socijalni partneri na osnovu zajedničkog vrednovanja smatraju da radi boljeg ostvarenja njegovih ciljeva neke dijelove sporazuma treba prilagoditi ili revidirati;

11. budući da neke vidove treba prilagoditi uzimajući u obzir rastuću raznolikost radne snage i zbivanja u društvu, uključujući i sve veće razlike u strukturi obitelji, poštujući istovremeno nacionalno pravo, kolektivne ugovore i/ili praksu;

12. budući da u mnogim državama članicama poticanje muškaraca da preuzmu jednak dio obiteljskih obaveza nije donio zadovoljavajuće rezultate; stoga treba poduzeti djelotvornije mjere kako bi se potaknula ravnopravnija podjela obiteljskih zadaća između muškaraca i žena;

13. budući da u mnogim državama članicama već postoji čitav niz političkih mjera i praksi koje se odnose na dopust, zbrinjavanje djece i fleksibilne radne mogućnosti, skrojenih prema potrebama radnika i poslodavaca s ciljem da se roditeljima pruži potpora oko usklađivanja profesionalnog, privatnog i obiteljskog života; u provedbi ovoga sporazuma to treba uzeti u obzir;

14. budući da ovaj Okvirni sporazum predstavlja jedan od postupaka europskih socijalnih partnera u području usklađivanja;

15. budući da je ovaj sporazum Okvirni sporazum kojim se utvrđuju minimalni zahtjevi i odredbe o roditeljskom dopustu, koji nije isto što i roditeljski dopust i izbjavanje s posla zbog više sile, državama članicama i socijalnim partnerima se prepušta utvrđivanje uvjeta za pristup i za načine primjene kako bi se u obzir moglo uzeti stanje u svakoj državi članici pojedinačno;

16. budući da je pravo na roditeljski dopust u ovome sporazumu individualno pravo te u načelu nije prenosivo, državama članicama dopušta se da omoguće njegovu prenosivost. Iskustvo pokazuje kako ne onemogućavanje prijenosa može imati pozitivan učinak na očeve i njihovu odluku da ga koriste, te se stoga europski socijalni partneri slažu da dio tog dopusta bude neprenosiv;

17. budući da je bitno u obzir uzeti posebne potrebe roditelja s djecom s invaliditetom ili dugotrajnim bolestima;

18. budući da bi države članice trebale osigurati da se za vrijeme trajanja minimalnog razdoblja roditeljskog dopusta zadrže prava na pogodnosti poput onih iz zdravstvenog osiguranja;

19. budući da bi države članice kod provedbe ovoga sporazuma također trebale, kad je to primjereno prema njihovim nacionalnim uvjetima te uzimajući u obzir proračunsku situaciju, razmotriti mogućnost da se zadrže prava na odgovarajuće povlastice iz socijalnog osiguranja kakve vrijede tijekom minimalnoga razdoblja roditeljskog dopusta kao i ulogu koju između ostalih čimbenika ima prihod u uzimanju roditeljskog dopusta;

20. budući da iskustvo u državama članicama pokazuje kako je razina prihoda tijekom roditeljskog dopusta čimbenik koji utječe na to hoće li roditelji, posebno očevi, uzeti dopust;

21. budući da dostupnost fleksibilnih radnih mogućnosti roditeljima olakšava da objedine radne i roditeljske obaveze i olakšava ponovno uključivanje na radno mjesto, posebno nakon povratka s roditeljskog dopusta;

22. budući da je svrha rješenja vezanih uz roditeljski dopust pružiti potporu zaposlenim roditeljima za vrijeme jednog specifičnog razdoblja, a sa ciljem zadržavanja i promicanja njihove neprekinute prisutnosti na tržištu rada; zbog toga bi trebalo veću pozornost posvetiti zadržavanju veza s poslodavcem za vrijeme trajanja dopusta ili s njim dogovoriti detalje povratka na posao;

23. budući da se u ovome sporazumu u obzir uzima potreba da se poboljšaju zahtjevi iz socijalne politike kako bi se potaknula konkurentnost gospodarstva Europske unije i kako bi se izbjeglo uvođenje administrativnih, financijskih i pravnih ograničenja na način koji bi usporio stvaranje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva;

24. budući da su socijalni partneri najpozvaniji pronaći rješenja koja odgovaraju potrebama poslodavaca i radnika te će stoga, u širem kontekstu drugih mjera, imati posebnu ulogu u provedbi, primjeni i praćenju i ocjenjivanju ovoga sporazuma kako bi se poboljšala usklađenost profesionalnih i obiteljskih obaveza i promicale jednake mogućnosti za muškarce i žene te njihov ravnopravan tretman.

STRANKE POTPISNICE DOGOVORILE SU SE O SLJEDEĆEM:

II. Sadržaj

Klauzula 1. Svrha i doseg

1. Ovim sporazumom propisuju se minimalni zahtjevi čija je svrha zaposlenim roditeljima olakšati usklađivanje roditeljskih i profesionalnih obaveza, uzimajući u obzir sve veću raznolikost obiteljskih struktura i istovremeno poštujući nacionalno pravo, kolektivne ugovore i/ili praksu.

2. Ovaj sporazum primjenjuje se na sve radnike, muškarce i žene, koji imaju ugovor o radu ili o radnome odnosu kako je on definiran zakonom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom na snazi u svakoj državi članici.

3. Države članice i /ili socijalni partneri iz dosega i primjene ovoga sporazuma ne smiju isključiti radnike, ugovore o radu ili o radnome odnosu samo zato što se oni odnose na radnike koji rade skraćeno radno vrijeme, ugovorne radnike na određeno vrijeme ili osobe koje ugovor o radu ili o radnome odnosu imaju s agencijom za privremeno zapošljavanje.

Klauzula 2. Roditeljski dopust

1. Ovim sporazumom se muškim i ženskim radnicima daje individualno pravo na roditeljski dopust na temelju rođenja ili posvojenja djeteta kako bi se o tom djetetu skrbili do njegove određene dob, a najkasnije do osme godine života, što će definirati države članice i/ili socijalni partneri.

2. Dopust se dodjeljuje na razdoblje od najmanje četiri mjeseca, a radi promicanja jednakih mogućnosti i ravnopravnog postupanja prema muškarcima i ženama treba, u načelu, predvidjeti da on bude neprenosiv. Države članice na nacionalnoj razini putem svoga zakonodavstva i/ili kroz kolektivne ugovore, uzimajući u obzir postojeća rješenja o dopustu, propisuju načine za primjenu neprenosivog razdoblja. Kako bi se oba roditelja potaknulo na ravnopravije uzimanje dopusta, treba predvidjeti da barem jedan od četiri mjeseca bude neprenosiv. Načini za primjenu neprenosivog razdoblja se na nacionalnoj razini propisuju zakonodavstvom i/ili kroz kolektivne ugovore, uzimajući u obzir postojeća rješenja o dopustu u državama članicama.

Kaluzula 3. Načini primjene

1. Uvjeti za pristup i detaljni propisi za primjenu roditeljskog dopusta definirat će se zakonom i/ili kolektivnim ugovorima u državama članicama, pod uvjetom da se poštuju minimalni zahtjevi ovoga sporazuma. Države članice i/ili socijalni partneri mogu posebno:

(a) odlučiti daje li se roditeljski dopust na puno ili skraćeno radno vrijeme, na unaprijed određene vremenske intervale ili prema sustavu raspoloživog vremenskog kredita, pri čemu treba voditi računa o potrebama poslodavaca i radnika;

(b) pravo na roditeljski dopust dodijeliti ovisno o kvalificiranosti za njega i to na temelju trajanja rada, i/ili duljini trajanja službe, što ne smije prelaziti godinu dana; kada države članice i/ili socijalni partneri koriste tu odredbu, moraju se pobrinuti da se za potrebe izračuna kvalifikacijskog razdoblja u slučaju uzastopnih ugovora na određeno vrijeme kod istoga poslodavca, kako je definirano Direktivom Vijeća 1999/70/EZ o radu na određeno vrijeme, u obzir uzme zbroj tih ugovora;

(c) definirati okolnosti u kojima se poslodavcu, nakon savjetovanja u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom, dopušta da odgodi, iz opravdanih razloga koji se tiču funkcioniranja organizacije, dati roditeljski dopust. Svi problemi nastali zbog primjene ove odredbe trebaju se rješavati u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom;

(d) povrh navedenoga pod točkom (c), mogu odobriti posebna rješenja kako bi izašli ususret operativnim i organizacijskim zahtjevima malih poduzeća.

2. Države članice i/ili socijalni partneri odredit će rokove u kojima radnik mora poslodavca obavijestiti o korištenju prava na roditeljski dopust, navodeći početak i kraj dopusta. Kad određuju trajanje tih rokova države članice i/ili socijalni partneri moraju voditi računa o interesima radnika i poslodavaca.

3. Države članice i/ili socijalni partneri moraju ocijeniti kolika je potreba da se uvjeti za pristup roditeljskom dopustu i načini njegove primjene prilagode potrebama roditelja djece s invaliditetom ili s dugotrajnom bolešću.

Klauzula 4.: Posvojenje

1. Države članice i/ili socijalni partneri moraju ocijeniti kolika je potreba za dodatnim mjerama kojima će se obraditi posebne potrebe roditelja posvajatelja.

Klauzula 5.: Radna prava i sprječavanje diskriminacije

1. Na kraju roditeljskog dopusta radnici moraju imati pravo vratiti se isti posao ili, ako to nije moguće, na jednakovrijedan ili sličan posao u skladu s njihovim ugovorom o radu ili o radnome odnosu.

2. Prava koja je radnik stekao ili stječe na datum kad započinje roditeljski dopust moraju ostati kakva jesu sve do završetka roditeljskog dopusta. Na kraju roditeljskog dopusta se primjenjuju ta prava i sve promjene proizašle iz nacionalnoga prava, kolektivnih ugovora i/ili prakse.

3. Države članice i/ili socijalni partneri moraju definirati status ugovora o radu ili o radnome odnosu za razdoblje roditeljskog dopusta.

4. Kako bi osigurali da radnici mogu koristiti svoje pravo na roditeljski dopust države članice i/ili socijalni partneri moraju poduzeti potrebne mjere kako bi zaštitili radnike od postupaka koji su za njih nepovoljniji ili od otpuštanja zbog prijave za uzimanje roditeljskog dopusta ili zbog uzimanja roditeljskog dopusta u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom.

5. O svim pitanjima iz područja socijalne sigurnosti vezanim uz ovaj sporazum razmatraju ili odlučuju države članice i/ili socijalni partneri u skladu s nacionalnim pravom i/ili kolektivnim ugovorima vodeći računa o tome koliko je važan kontinuitet prava na obuhvaćenost raznim programima socijalne sigurnosti, osobito zdravstvenom skrbi.

O svim pitanjima vezanim uz ovaj sporazum koja se odnose na prihod raspravljaju i odlučuju države članice i/ili socijalni partneri u skladu s nacionalnim pravom i/ili kolektivnim ugovorima, vodeći računa o ulozi koju – između ostalih čimbenika – ima prihod kod uzimanja roditeljskog dopusta.

Klauzula 6.: Povratak na posao

1. Radi promicanja bolje usklađenosti, države članice i/ili socijalni partneri moraju poduzeti mjere potrebne da se osigura da radnici po povratku s roditeljskog dopusta mogu na određeno vrijeme zatražiti promjene svoga radnoga vremena i/ili rasporeda. Poslodavci će takav zahtjev razmotriti i na njega odgovoriti vodeći računa o potrebama poslodavca i radnika.

O pojedinostima vezanim uz ovaj stavak odlučuje se u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom.

2. Radnici i poslodavci se potiču da tijekom trajanja roditeljskog dopusta održavaju vezu kako bi se olakšao povratak na posao nakon roditeljskog dopusta, a mogu se i dogovoriti o svim primjerenim mjerama za ponovno uključenje o čemu odlučuju uključene stranke uzimajući u obzir nacionalno pravo, kolektivne ugovore i/ili praksu.

Klauzula 7.: Odsutnost s posla zbog više sile

1. Države članice i/ili socijalni partneri moraju poduzeti mjere potrebne da se radnicima dade pravo na odsutnost s posla, u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom, po osnovi više sile zbog hitnih obiteljskih razloga u slučaju bolesti ili nesreće zbog kojih je žurna radnikova nazočnost prijeko potrebna.

2. Države članice i/ili socijalni partneri mogu navesti uvjete za pristup i podrobna pravila za primjenu klauzule 7. točke 1. i ograničiti to pravo na određeni vremenski rok godišnje i/ili po slučaju.

Klauzula 8.: Završne odredbe

1. Države članice mogu primijeniti ili uvesti povoljnije odredbe od ovih utvrđenih u ovome sporazumu.

2. Provedba odredaba ovoga sporazuma ne predstavlja valjani temelj za smanjenje opće razine zaštite koja se radnicima pruža u području obuhvaćenom ovim sporazumom. Ovime se ne smije dovesti u pitanje pravo država članica i/ili socijalnih partnera da razvijaju vlastite zakonodavne, regulatorne ili ugovorne odredbe, u svjetlu promjenjivih okolnosti (uključujući uvođenje neprenosivosti), pod uvjetom da se poštuju minimalni zahtjevi predviđeni postojećim sporazumom.

3. Ovim sporazumom ne dovodi se u pitanje pravo socijalnih partnera da zaključuju na odgovarajućoj razini, što uključuje i europsku, sporazume kojima se odredbe ovoga sporazuma prilagođuju i/ili nadopunjuju kako bi se u obzir uzele specifične okolnosti.

4. Države članice moraju donijeti potrebne zakone, druge propise i administrativne mjere kako bi se udovoljilo odluci Vijeća u roku od dvije godine od njezina donošenja ili moraju osigurati da socijalni partneri uvedu potrebne mjere potpisivanjem sporazuma do isteka tog roka. Državama članicama može se dati najviše jedna dodatna godina, ako je to potrebno kako bi se u obzir uzrele posebne teškoće ili radi provedbe kolektivnih ugovora, da se usklade s tom odlukom.

5. Sprječavanje i rješavanje sporova i tužbi proizašlih iz primjene ovoga sporazuma mora biti u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i/ili praksom.

6. Ne dovodeći u pitanje uloge koje imaju Komisija, nacionalni sudovi i Sud EZ-a, sva pitanja vezana uz tumačenje ovoga sporazuma na europskoj razini Komisija treba u prvome stupnju uputiti strankama potpisnicama koje će dati svoje mišljenje.

7. Stranke potpisnice će preispitati primjenu ovoga sporazuma pet godina od datuma kad Vijeće donese odluku, ako to zatraži jedna od stranaka potpisnica ovoga sporazuma.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. lipnja 2009.

Za ETUC

John Monks

Glavni tajnik

U ime sindikalnog izaslanstva

32010L0018

Za BUSINESSEUROPE

Philippe de Buck

Generalni direktor

Za UEAPME

Andrea Benassi

Glavni tajnik

Za CEEP

Ralf Resch

Glavni tajnik